

Poštuna plačana v gotovini.

MLADOST

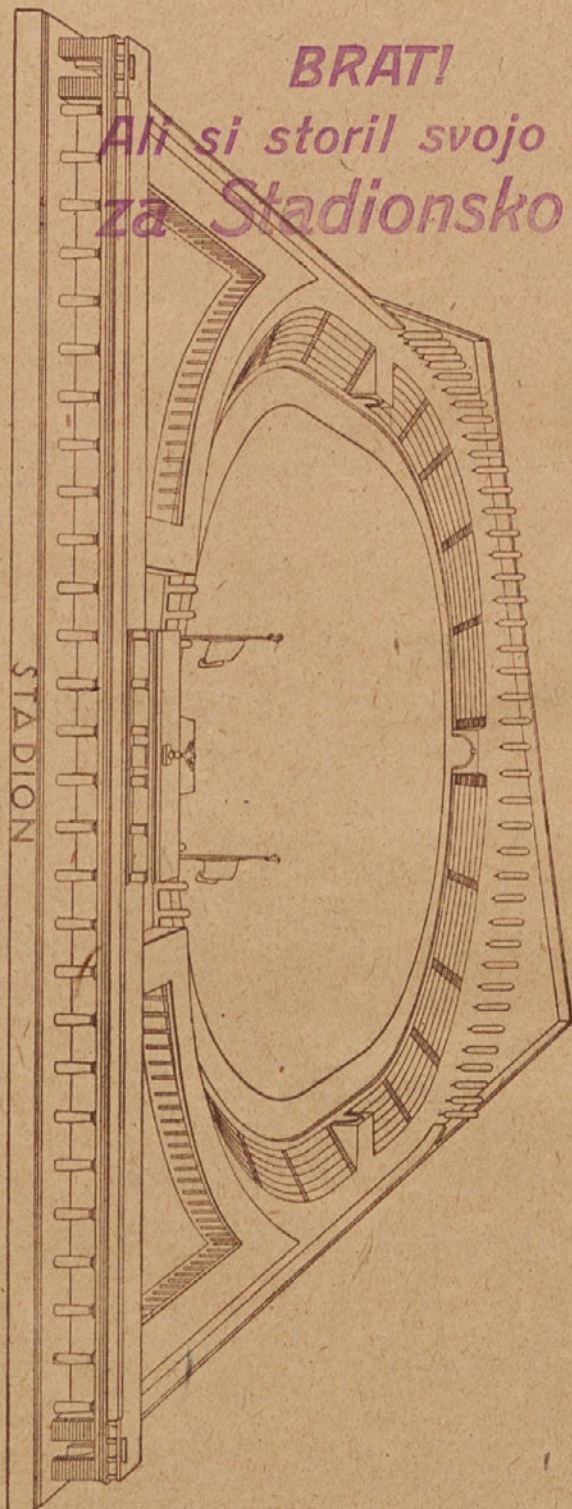
1926

Št. 4

BRAT!

*Ali si storil svojo dolžnost
za Stadionsko loterijo?*

STADION

LETNIK XIX

APRIL 1926

ŠTEVILKA 4

V Rim !

Prvič je bila pozvana v neomejenem številu orlovska mladina k poletu v inozemstvo med bratski češkoslovaški narod v Brno. 600 slovenskih in 600 hrvatskih orlovskih bralov in sester je takrat za sorazmerno malo vsoto moglo živeti nekaj dni med češkoslovaškim ljudstvom in si ogledati poleg mednarodne telovadske slavnosti nekatere njegove posebnosti; poglobile in razširile so se takrat zveze med mladino obeh narodov, izletniki so si obogatili duha z gledanjem novega sveta in vsi so bili zelo zadovoljni s tem izletom.

Druga pot v tujino, ki naj bi jo nastopile letošnje poletje večje čete orlovske mladine, pelje v deželo, kamor se hodijo izobraževal, veselil in zabavat nešteti iz vseh delov sveta brez premora — v Italijo. V njenem središču, ki pa je tudi središče vesoljne katoliške Cerkve, v Rimu, se bo vršila mednarodna tekma katoliških telovadcev.

Nam Slovincem doni ime te dežele neprijazno, dasi je tam nova domovina ene tretjine našega ljudstva, ki je strašno prikrajšavano na svojih pravicah. Vendar pa moramo priznati — in to zlasti mi Jugoslovani iz izkušnje poznamo — da je treba ločiti vlade in stranke od ljudstva in da je med veselim italijanskim ljudstvom prav prijetno živeti. Ravnotako moramo vedeti, da v nobeni deželi ne moremo toliko lepega videti, tako se duševno obogatiti in zabavno polovati, kakor v Italiji, ki ima neizmerne zaklade lepote v svojih pokrajinah, svojih mestih, cerkvah in muzejih. Zato že stoletja obiskujejo Italijo tujci vseh vrst in iz vseh dežel sveta. In kdor je bil tam enkrat, se — če le more — vrača zopet in zopet! Verne katoličane vleče tja tudi srce: k Očetu katoličanov, poglavarju svete Cerkve, h grobovom apostolov, v veličastne cerkve, v svete kraje svetovnih božjepoti Assisi, Padovo, Rim, Loreto. Tudi se dandanes primeroma ugodno in poceni potuje po Italiji, ki je urejena za tujski promet.

Umerno je torej, zakaj nas vabi J. O. Z. v neomejenem številu na to pot. Čimveč naj bi jih šlo tja manifestirat za Slovenijo in Jugoslavijo, poklonit se sv. Očetu, molit v svete kraje, gledat lepote dežele in se kulturno obogatiti. Kdor more žrtvovati v ta namen potreben čas in denar, bo to gotovo tudi rad storil, ker bolje bi ga ne mogel porabiti, ker se take prilike le redko nudijo. Da bo vodstvo potovanja vse potrebno prej skrbno pripravilo, da bo skrbelo za vsestranske potrebe udeležencev in uredilo vse tako, da bodo izletniki imeli

čimveč koristi od tega izleta, to smatrajo prireditelji za svojo vestno in častno dolžnost!

Slišim vas, kako nestrpno vzklikate od Kranjske gore do Rakeka in od Ljutomera do Žirov: »Mi vse to vemo — zato gremo! A mi bi radi vedeli razne podrobnosti! Kod se bomo vozili, kje ustavili, kaj videli, kje jedli, kod spali, koliko potrošili, kdo nas bo vodil in se za naše potrebe brigal, kdo nam razkazoval in razlagal zanimivosti, ali bomo mogli opraviti romarske pobožnosti, ali bomo smeli nazaj grede na svoje potovati, ali se sprejme tudi nečlane — prijatelje, do kdaj se moramo prigrasiti in kje« itd. itd.

Dobro! Tudi meni je ljubše odgovarjati na jasna vprašanja, kakor delati govore in pisati romane z dolgimi uvodi in epilogi.

Vozili se bomo s posebnim vlakom iz Ljubljane (30. avgusta po kosilu) skozi Rakek, Postojno, Benetke, Padovo, Firenze (kjer bo zajterk, ogled mesta, cerkva in največjega muzeja Ufficci, kosilo na Fiesole); v Rim pridemo pozno zvečer 31. avgusta in ostanemo tam 5 dni. Vsi, razen tekmovalcev, bomo imeli prve 4 dni proste za ogled in pobožnosti, zadnji dan pa se bomo udeležili slavnosti (sv. maša v Koloseju, obhod, javna telovadba). Enkrat bomo videli tudi sv. Očeta Pija XI., 6. sept. zgodaj zjutraj odidemo k sv. Frančišku v Assissi (pobožnost, zajterk, ogled, kosilo), 7. septembra zgodaj zjutraj bomo obiskali sv. Anlona v Padovi (zajterk), potem pa bomo ogledovali cel dan čudovite Benetke (kosilo in kopel na Lido). Ob zahajajočem solcu pa se vrnemo od »Kraljice morja« proti domu in obstanemo zjutraj zgodaj v Ljubljani. V Rimu bomo ogledovali znamenite stavbe, cerkve, muzeje, katakombe, razglede; enako v Firenze in Benetkah. Padova in Assissi sta najimenitnejši sveti mesti za častilce sv. Frančiška Asiškega. Da olajšamo obisk teh krajev (letos je 700 l. sv. Frančiška Asiškega!) III. rednikom, sprejmemo tudi te na naš vlak. Vsi skupaj pa bomo imeli priliko (pod olajšanimi pogoji) pridobiti si v Rimu odpuske in milosti sv. leta, ki bo tudi v Rimu za zunanje udeležence veljavno. Kraje in znamenitosti nam bodo razlagali najsposobnejši možje (izobraženci — med njimi vseučil. profesorji —, ki so študirali oziroma že večkrat potovali po Italiji) v tolikem številu, da ne bomo drug drugemu v napotje, ampak si bomo ogledovali v malih skupinah deželo. Skrb za prevoz, prehrano, stan, red in disciplino v okviru programa, torej tehnično vodstvo potovanja in odgovornost za dober potek in izid, sem prevzel na predlog in po dogovoru J. O. Z. z dovoljenjem g. škofa podpisani. Pri programu in pripravah sodeluje več odličnih poznavalcev Italije in cel aparat J. O. Z. Ti bodo tudi s članki in slikami (v Mladosti, Slovencu, Bogoljubu, Domoljubu itd.) pripravljali udeležence pol leta, da bodo vedeli, kam gredo in kako je treba umeti, kar bodo videli. Jaz sem že od 22. februarja do 4. marca obiskal vsa mesta, ki jih boste videli, da si ogledam možnosti in omogočim kar najboljši načrt potovanja, prehrane itd. V juliju nameravam v drugič ili tja, da po dobro premišljenem in prirejenem načrtu v vsakem kraju vse v podrobnostih uredim. Upajmo, da bo po tako dolgotrajni, premišljeni in natančni pripravi doma in na licu mesta šlo vse v redu, v vsakem oziru in povsodi, da ne boste tratili dragega časa in moči z mučnim čakanjem in drugimi neprijetnimi pojavi slabe priprave. Da bo pa mogoče priprave dobro izvršiti, moramo vsaj do 10. julija vedeti točno število udeležencev in imeti do tedaj že vsaj nad polovico denarja v rokah! (Čudite se nizki ceni — tako dolga pol, toliko dni prehrane itd. — pa samo 1250 Din, za tekmovalce celo le 1100 Din — to bo mogoče le, ker se vse podrobnosti skrbno pripravljajo in bo predčasno mogoče z večjim delom denarja ugodneje poslovati, kakor zadnje dni ali šele med potovanjem.) Pozneje se bo moglo sprejeti koga le če bo še prostor na vlaku in stanu v Rimu (to je po dosedanjem pregledu priglaševanja zelo

neverjetno!). Želeli je, da bi iz vsake župnije šel vsaj eden, da bo res cela Slovenija zastopana in bo v vsakem kraju kdo mogel drugim pripovedovati, ko se vrne, kako je bilo. Kjer drugače ne gre, poskusite z zbirko v la namen, ali pa s srečkanjem (če 125 oseb da po 10 Din, potem pa žrebate — vlečete številke priglasih — bo šel izžrebani za 10 Din z nami. V moji fari bo s tako »srečo« šel za 10 Din eden od III. reda v Rim, Assissi in Padova!). Ob tej priliki naj se pokaže, če je res kaj pravega bratstva, vzajemnosti in požrtvovalnosti za skupne cilje in koristi med nami!

Prvi prigras se mora izvršiti v aprilu z 200 Din. (Pišite dopisnico na J. O. Z. s točnim naslovom priglasiha, ki mu J. O. Z. pošlje svoj ček. Odseki naj agitirajo za udeležbo.) Drugi s 400 Din v maju, zadnji z ostalo vsoto do 10. julija. Kdor more, naj celo vsoto vplača že v aprilu. Kdor more naj se preskrbi z italijanskim drobižem (papir po 5 in 10 Lir, nekaj kovanega), za druge bo skrbelo vodstvo.

Skoro gotovo bo omogočeno, da se onim, ki bi želeli dalj časa ostati v Italiji in se vrniti sami domov, izposluje vozna olajšava in vrne (z odbitkom) od vplačane vsote denar za povratek. Mogoče se bo voziti tudi v I. ali II. razredu, kdor se prigrasi za to in plača toliko več (povišek še ni določen, zato naj se prigrase kakor drugi in navedejo le razred, v katerem žele potovati, plačajo pozneje). Edini večji napor bo nepretrgana vožnja tja iz Ljubljane do Firenze (krog 16 ur) in nazaj iz Assissi do Padove (približno 13 ur).

Na vsa vprašanja danes še ni mogoče odgovorili ločno in podrobno, ker še niso niti v Rimu priprave toliko dozorele. Vprašanja lahko pošiljate tudi na J. O. Z., odgovore pa boste pravočasno brali v časopisju. Zaenkrat vam zadostuje, da se prigrasite, varčujete in pazite na objave v časopisju, ki zadevajo izlet v Italijo. Glede pripravljalnih del vodstva lahko mirno spite — imamo krščansko vest, da vas ne bomo izrabljali, izkušnje, ki nas uče z malimi sredstvi uspešno delati, oči in ušesa, zato da vidimo in slišimo; nimamo pa časa, da bi pisarili nervoznim vpraševalcem predčasno tisoče pisem, ker bomo lahko vsem pravočasno sporočili vse potrebno in koristno. Čimprej boste priglasi in boste plačali, lažje in boljše bomo izlet dobro pripravili.

27. marca 1926.

Jernej Hafner,

župnik v Starem trgu pri Ložu.

Leopold Turšič:

Sejalec.

»Končano delo: počije naj plug
in žuljava roka od truda počije;
nebo naj dobrotno zalije
mi setev krvavega znoja in muk!« —

Ob nadi boječi se skrb porodi...
Bog sam se s hladilno tolažbo približa —
sejalec se vdano pokriža
in ž njim govori...

Junaštvo.

Nemški spisal dr. J. Klug, prevel J. J.

Eno uro manjka do dne. —

Na trati ob gozdu stoji gruča ljudi, tihih, bledih, od čudne resnobe prevzetih. To je resnoba, ki sluti bližino smrti in je zato težka, da tlači in bega duše. V nekaj minutah prispò nasprotniki, potem se izvrši *d v o b o j* — in razžaljenje je bilo tako kruto, da ne bo nihče od obeh, ki si bosta stopila nasproti na življenje in smrt, smatral stvari za igro ali videz.

Iz gruča na gozdni trati se odrta samotna postava — grof Ludovik pl. Javorski, major pešpolka, ki je nastanjen v mestu, ležečem spodaj v prijazni dolini pod gozdovi. Visoke, sloke postave je. Koraka k preseki ob koncu gozda. Doli v mesto mu hiti pogled. Tam spodaj, v daljavi ob gričku, kjer se pričenjajo prvi gozdovi, sloni majhna vila, njegov dom. In v tej hiši mu je vsa njegova sreča — žena in otrok. Oba še spita in nič ne slutita tega, kar se ima v naslednjih trenutkih tukaj izvršiti. Na steklu enega izmed oken njegove prelepe hiše zablisne jutranje solnce... zastava na drogu v vrtu zavihra v jutranjem vetru, zdi se, slokemu možu na gozdnem parobku se zdi, kakor da šepetaje glas iz daljave: »Ludovik grof Javorski, zadnji pozdrav tvoje sreče na zemlji... Zbogom!« — —

Grofu Javorskemu kloni glava. Zakaj vendar je moralo tako priti? Zakaj se je moral ta objestni Sir Hartland iz diplomatskega zbora v mestu ravno napram njemu tako širokoustiti, da sliči ženska čast v stanovitnosti zadnjemu snegu, ki je izginil pred pomladnim solncem? Zakaj se je Hartland tako porogljivo smejal, ko je grof Javorski v ognjevitih besedah govoril o svoji lastni zakonski sreči? Še enkrat stopi ves dogodek pred njegovo dušo... Tiho udari Ludovik pl. Javorski z nogo ob mokra tla — ne, in on bi mu še enkrat zalučil besedo v obraz, mlademu frazaču, bahaškemu Don Juanu, besedo, ki jo je on predenj vrget in ki se jo po vladajočem pojmovanju družbe o časti more maščevati samo s človeško krvjo...

Še enkrat splava pogled Ludovika pl. Javorskega na malo ljubko hišico tam doli. Ah, če bi vsaj ne bilo te... in onih dveh notri...!

In zopet čuje Ludovik Javorski v ušesih glas iz daljave: »Ludovik, Tvoja sreča na zemlji te pozdravlja zadnjikrat...«

Toda globoko, prav globoko v njegovem srcu se poraja hipoma drug glas. In zdi se mu, kakor bi čul dobro znani glas svoje drage Stane in malega Milana. Še sinoči je z nenavadnim čuvstvom ginjenja prisluškoval, ko sta mati in otrok molila skupno molitev in je otrok v svoji posteljici ponavljal za materjo besede: »Moj Jezus, usmiljenje!« Čudno — drugi glas, ki vstaja sedaj v duši Ludovika Javorskega, govori prav te besede: »Moj Jezus, usmiljenje!« V začetku tiho, potem pa vedno močnejše in glasnejše... in sedaj so zadoneli z zvonicov mestnih cerkva jutranji zvonovi, morje glasov, val na val se vali na uho prisluškujočega na parobku... in ti vsi vpijejo: »Moj Jezus, usmiljenje!«

Toda glas v ušesu Ludovika Javorskega postaja glasnejši in glasnejši, narašča kakor glas zvonov v dolini, in vpije: Ludovik Javorski, tvoja sreča na zemlji te pozdravlja poslednjikrat — — in potem? in potem? — —

In sedaj pojo vsi zvonovi, veliki in mali, oni z votlim bronastim donenjem in oni z jasnimi, čistimi, zlatimi in srebrnimi glasovi: »in potem — in potem — in potem — in potem — in potem — in potem — in potem —!«

In majhen zvon v daljavi izdoni še nekaj poslednjih udarcev... ti done kakor tiho, brezupno jokanje in ihtenje otroka ali zapuščene žene ali uboge duše in se glase: »potem, potem — potem, potem!«

Tu se zdi Ludoviku Javorskemu, da se mora nečesa oprijeti, da ne zdrkne in ne omahne, ker tla njegovega dosedanjega pojmovanja o časti so se zamajala, da se zrušijo. K nebu se ozira v svoji sili. Zgoraj se razprostira večna modrina... tu zgoraj se vozi večno solnce... tu zgoraj je... večni — Bog! »Večni Bog«, gre Ludoviku Javorskemu skozi misel... in sedaj ne ve početi nič boljšega, kakor moliti k njemu, ki ga hoče kmalu tako hudo, tako kruto razžaliti. In Ludovik Javorski moli: »Oče naš, kateri si v nebesih, posvečeno bodi tvoje ime, pridi k nam tvoje kraljestvo, zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji! Daj nam danes naš vsakdanji kruh in odpusti nam naše dolge, kakor — — —«

Glas se pojavi za Ludovikom Javorskim: »Grof, nasprotnik je prispel — lahko pričnemo!« Trudno se obrne grof Javorski in odide blede, a močan in siguren na bojno pozorišče.

Zadnji formalni poizkus sprave se izjalovi. Za trenutek se vzdigne v Ludoviku Javorskem misel, vroča in pekoča — kakor da bi moral reči: »Saj je vse skupaj nespamet!« — toda misel ostane neizgovorjena.

Črti sta zarisani. »Ena,« štejeta sekundanta — Sir Hartland vzdigne počasi orožje in pomeri. — »Dve« — Ludovik Javorski išče s pištolo prsi nasprotnika... pa hkrati začuti boleč, grozovit udarec ob telo — in čuti, da pada in da mu nekaj tekočega in gorkega polzi po roki... in sliši šumenje in zvenenje v ušesu, kakor bi sto tisoč zvonov zvonilo... in gleda topo in izbuljeno proti nebesu. Tu zgoraj se razprostira večna modrina, toda Ludoviku Javorskemu je, kakor da se počasi zagrinja s krvavordečim šlarom... Tu zgoraj je večno solnce, toda zakaj postaja tako temno okrog njega!... Tu zgoraj je... večni — Bog!

Tedaj se spomni Ludovik pl. Javorski, da prej ni bil domolil svojega očenaša. To hoče sedaj — a zdi se mu, kakor da bi moral celo večnost moliti, da bi domolil do konca. Nič več ne more govoriti, tako je truden, tako neizrečeno truden! Tu mu švigne kratka molitvica skozi dušo: »Moj Jezus usmiljenje!« To hoče še izgovoriti, a ustnice mu odpovedo poslednji hip...

Samo globoko notri v njegovem srečanju govori glas počasi in razločno: »Moj Jezus, usmiljenje!« — Potem pa grof Ludovik pl. Javorski ne vidi na tem svetu ničesar več...
(Dalje.)

A. O.:

Poštena igra!

Naše tekme niso majhnega pomena; kdor bi jih smatral za neresno zadevo, o tem bi smeli reči, da malo pozna svet in človeško naravo. Ne glede na to, da dajejo mladini zdravega veselja, da krepe moč telesa in duha, da vadijo spretnost in bistroumnost, imajo še veliko vzgojno vrednost.

Tekma pokaže lep značaj in razgali grde poteze. Vsem bo ugajalo, če bodo videli, da svojemu tekmecu priznaš uspeh. Vsem pa bo neprijetno, če vidijo zavistnika ko godrnja in nerga in odkrhava drugim, kar so dosegli. Zavedajmo se, da v tekmi drugega dvigamo višje; tudi kdor je ostal zadnji, ima veliko korist, če se je le nekaj potrudil. Celu hvaležen torej moraš biti zmagovitemu tekmecu, saj ti kaže pot še naprej navzgor. Ne bodi torej nikoli zavisten!

Ne postajaj malodušen, če imaš slab uspeh! Pokaži, da te neuspehi ne bodo potrli, ta trdnost duha ti ostane za življenje, kjer brez neuspehov ne pojde.

Bodi vztrajen! Če zdaj ni šlo po sreči, pa drugič! Kje se moreš tako učiti vztrajnosti kakor v pripravah za tekme? Zakaj ima treniranje tako veljavo pri Amerikancih? Zakaj so Finski državi takoj ponudili posojilo, ko so videli Nurmija, in ji ga preje niso hoteli dati? Ker dobro vedo, da je narod, ki v svojih najboljših pokaže tako žilavost in vztrajnost, tudi splošno žilav in vztrajen, in sicer povsod, tudi za delo in gospodarstvo in da se mu lahko brez skrbi zaupa.

Pravi tekmovalni duh sploh ne omaga, mirno in trdno gre za ciljem skozi leta.

Ako naj tekma vzgaja in ne kvari, gradi in ne podira, potem se neizprosno mora izpolniti en pogoj: igra mora biti poštena, tekmovalec absolutno ne sme rabiti nobene prevare, ne za svojo osebo, zlasti pa ne za svoj odsek. *Kajti tu se prevara povrh še hinavsko skriva pod krinko nesebičnosti in ljubezni do odseka: torej prevara in še hinavstvo navrh!*

Pravičen in strog mora biti sodnik; nikoli ne sme ravnati samolastno: zato ima red in predpise, da ravna vedno nepristransko. Tekmovalec pa naj sodniku zaupa! Grda razvada je, sodnikove odločbe sumničiti. Za neuspeh raje poglej najprej nase, če nisi svojega neuspeha največ sam kriv!

Taka vsestranska poštenost in pravičnost ne bo ostala brez bogatih sadov. Iz igre raste življenje, iz poštene pošteno. Poštenost v igri strogo zahtevajo po vsem svetu, kjer poznajo tekme. V protestantski Angliji sta besedi »poštena igra« — fair play — postali geslo za delo v gospodarskem in političnem življenju. Če pa ti, ki jih imamo kakor krivoverce in pogane, vedo, kaj je poštenost, zakaj bi si potem mi smeli tu le troho spregledati?

Le kdor je v malem zvest, bo zvest tudi v velikem.

Nekaj morajo naši organizaciji dati tekme, kar v resnici še malo poznamo: namreč smisel za trening, za vztrajno, žilavo in dolgotrajno pripravo.

Prvo vseh gesel pa nam pri njih bodi:

Poštena igra!

Svečanov Lojze:

Tistim, ki narobe govorijo.

V letošnji prvi številki smo rekli prvič. Danes drugič. O članarini namreč. Če hoče organizacija svojim članom res kaj nuditi in dati, če hoče vztrajno in po načrtu delati ter s tem dosegati svoj namen, mora imeti za to tudi potrebna sredstva.

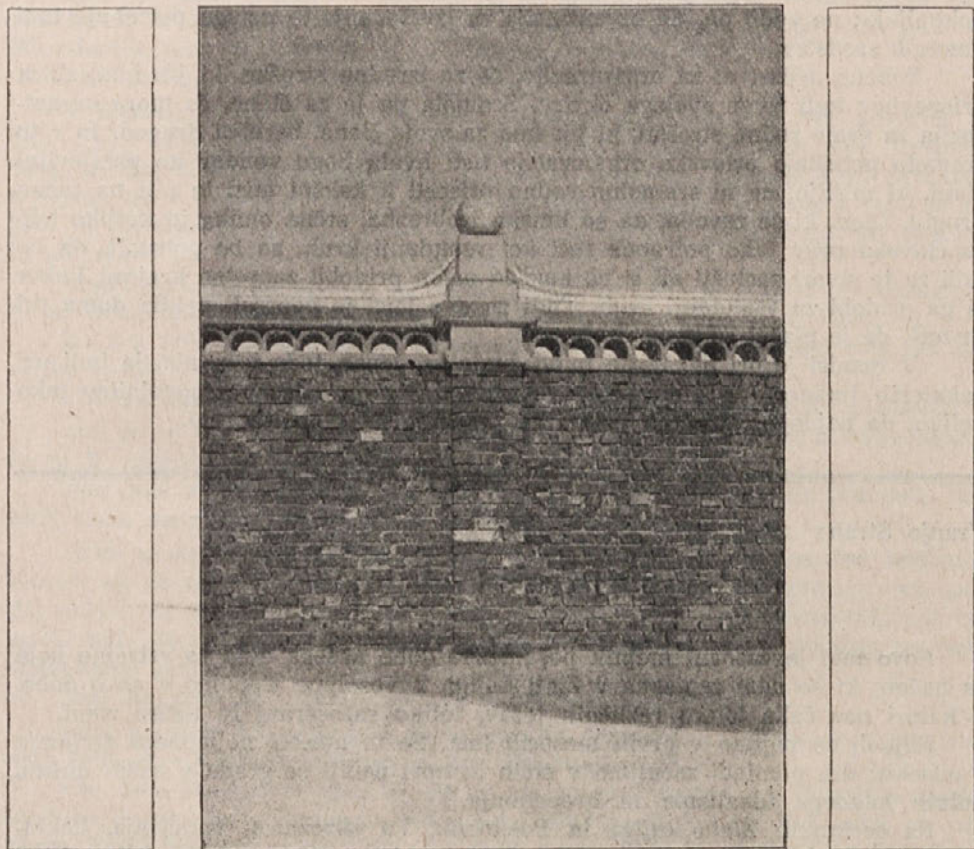
Ta sredstva pa niso samo idealni in požrtvovalni voditelji vseh edinic, kateri brezplačno žrtvujejo mnogo svojega časa in dela (nekateri tudi denarja) za napredek v organizaciji.

Ta neobhodno potrebna sredstva so tudi časopisi, tiskovine, dopisovanje, tečaji, osebni stik in še mnogo drugega. Zakaj delo v organizaciji baš v tem obstoji, da se članom daje tista duševna hrana, ki je za izobrazbo duha, za omiko srca in za krepitev telesa potrebna. To pa je seveda mogoče le potem pravakar omenjenih sredstev. Če pa teh sredstev ni, tudi ni hrane, če ni hrane, je pa organizacija na papirju. Taka pa nima pomena in naj spodobno umre.

Vsa ta sredstva pa zahtevajo mnogo denarja. »Mladost«, ki jo člani dobivajo brezplačno in ki je neobhodno potrebni del duševne hrane, katero dobiva

vsak Orel, stane, zelo veliko stane. Tiskarna je trgovec in dolžnikom ne prizanaša.

Dopisovanje, ki je potrebno za stik v organizaciji, stane. Ne samo papir in peresa ter znamke (ki so v resnici predrage), temveč tudi pisanje, za kar je treba vzdrževati pisarno s potrebnim uradništvom. Uradnice je treba plačati, ker je pisarna njihov vsakdanji kruh. Prav tako je potrebna pisarna za pregled, ki ga je treba vedno točno voditi čez vso organizacijo. Brez takega pregleda o vsem delu posameznih edinic je premišljeno vodstvo sploh čisto nemogoče.

Del ograjnega zidu Orlovskega stadiona v Ljubljani.

Kako naj poveljnik dobro vodi armado, katere ne pozna in čez katero nima pregleda? Kako naj ravnatelj upravlja tovarno, v kateri ne ve koliko in kakšne delavce ima?

Kako naj se dalje podaja telovadna snov, če ne potem telovadnih učiteljev! Tu sam popis ne zadostuje. Treba je nazornega nauka.

In osebni stik! Le z osebnim stikom med višjimi in nižjimi edinicami se plete tista močna orlovska organizacijska mreža, ki tem uspešneje ribari, čim gostejša je. Ta osebni stik seveda zopet zahteva mnogo sredstev.

Ali naštejemo še sto drugih potreb, ki jih mora imeti vsaka centrala, če hoče res po načrtu delati in na globoko orati?

Zdi se mi, da bi bilo to nepotrebno, zakaj ni ga člana, ki bi tega ne uvidel.

Glavno pa je to, kar hočem sedaj poudariti.

Če hočejo člani, da jim organizacija daje, morajo tudi organizacijo vzdržati. Da je v njivo treba položiti mnogo truda in časa pa tudi denarja, da more roditi, to ve vsak kmet. Da je treba živino krmiti, da bo dala dohodkov, o tem ne dvomi noben pastir. Da pa mora organizacija veliko delati in dajati, toda nič prejemati, o tem so pa ljubi Slovenci še v veliki večini trdno prepričani. In to naravnost čudežno prepričanje imajo tisti Orli, ki vedo, da v orlovskem odseku dobijo veliko umstvene izobrazbe, dobro mero srčne omike, da se v orlovski družini izognejo padcem, ki druge fante mnogokrat za vse življenje pokopljejo; ne vedo pa, da organizacija za izvrševanje te naloge potrebuje tudi gmotnih sredstev.

Nobena nečast ni za organizacijo, če za izredne stroške, ki jih ima, zbira prispevkov tudi izven svojega okvira. Sramota pa je za člane, če mora organizacija za svoje redne stroške, ki jih ima za svoje člane, beračiti drugod. In v to sramoto potiskajo orlovsko organizacijo tisti hvala Bogu vendar ne preštevilni člani, ki mislijo, da ni sramotno vedno prisesti h kakšni mizi in piti na račun drugih. Član, ki se zaveda, da so umska izobrazba, srčna omika in krepko telo za človeka prav tako potrebne reči kot vsakdanji kruh, se bo potrudil, da bo tudi za te stvari zaslužil ali si na kakšen način pridobil zadosten krajcar, kakor si ga pridobi za vsakdanji kruh. Tudi za dve jajci je poprosil nekdo doma pri materi, da je plačal za svojo izobrazbo.

V resnici je pri nekaterih hudo, hudo za denar, toda v resnici je tudi pri nekaterih ljubezen in umevanje za lastno dušno in telesno izpopolnitev tako veliko, da najdejo potrebnih potov, da zadostijo tej svoji ljubezni.

Franjo Strah:

Orlovsko slovo.

Novo leto je časovni mejnik posamezne dobe našega dela in vztrajne hoje za načeli, ki so nam zapisana v Zlati knjigi. Z veseljem stopamo v novo dobo, v kateri nas čaka toliko različnih težav, toliko razočaranj in toliko zmot.

Najbolj se bojimo v prvih mesecih leta. So to meseci najlepšega življenja v odseku; dih pomladi začutimo v srcih in novi načrti se grade v naših dušah, polnih mladega idealizma in hrepenenja.

Na sestankih Zlata knjiga in Poslovnik. Pa okrožnice, vprašanja, deklaracije in petje; govori, predavanja. Je to revizija dela, revizija duš; pogled nazaj, polet v novo dobo, k novim ciljem. Naša srca so polna novega ognja, ker čas je prišel: tekme so tu.

Da zgrabimo krepko, združimo moči, da sile napnemo, da orjemo spet...

Takrat pregledamo vrste oračev, štejemo borce, zastavimo pot, da stopamo dalje za ciljem: k Solncu, k Svetlobi!

In gledamo, čutimo, spoznamo bolelost: spet nas bo manj... Leto za letom, vsako pomlad nam odpada cvet, ki smo ga dolga leta vzgajali z bratovsko ljubeznijo in požrtvovalno skrbjo. Z žalostjo ugotovimo: k vojakom bodo šli!

To so tisti meseci, ko je življenje v odseku najlepše, ko prihaja v deželo in srca pomlad. In s pomladjo bolelost, ki se leto za letom vrača med nas.

*

Letos me je poleg vsega bolelo še to, da izmed bratov odhaja tudi Vinko, moj najboljši prijatelj. Sam ne vem, zakaj sem ga tako vzljubil. Tri leta sva

skupaj hodila po potih, ki jih kažejo naša načela, tri leta orala, gradila, sejala na sejah; dvanajstkrat sva skupaj podajala poročila na občnih zborih, — letos ga pa ne boval!

Jeseni, ko sva se vozila s prireditve, mi je tožil:

»Čuješ, Franjo, zamenjati bo treba kraj. Mesto rdeče, bom plavo čepico nosil. Sam ne vem, kako bom zmogel celi dve leti brez društva?«

»Bo že minulo, kakor vsakemu. Tam doli, ob morju, ob sinji Adriji, Ti bo kar hitro mineval čas.«

»In baš mene morajo v mornarico, ki ima najdaljši rok. Veš, veseli me res morje in življenje na njem, rajši grem v mornarje, kot pa doli kam v Macedonijo, toda za leti mi je žal. Pomisli, celi dve leti!«

»Ko pa mora biti, Vinko!«

V zimskih mesecih sva bila vsak večer skupaj. Nisva pa več govorila o tem. Videl sem, da mu je tako težko. Ni bil več tako živahen, kot prejšnje čase; in čim bližje je prihajal čas, bolj je bil žalosten. Točno je sicer prihajal k sejam, ali v debate ni več posegal. Sam vase zamišljen, z glavo z roko podprto in gledajoč predse, je sedel na stolu; le tuintam je pogledal po ostalih in si napravil v beležnico potezo ali opazko.

Vedel sem, kaj ga boli, ali te žalosti nisem doumel. Saj tudi drugi odhajajo, pa so ravnodušni; baš tako, kot da se odpeljejo nekam na daljši izlet.

Ko sva neki večer sama odhajala od skušnje, si nisem mogel kaj, da ga ne bi vprašal:

»Zadnji čas si nekam slabo razporežen in jaz Te v resnici ne razumem.«

»Me že še boš, če me zdaj ne; čudim se pa, da me ne. Sem le radoveden, če bi ti vriskal, da si na mojem mestu.«

»Saj tudi v vriskanju ni vse; končno pa, morda bi tudi to poskusil. Na vsak način pa ne verjamem, da bi se mogel tako pusto držati.«

»Hm, pusto držati! Saj bi bil rad vesel, rad bi bil ravnodušen napram vsemu, ali ne morem. Vsak dan sem bližje odhodu in to me dela nervoznega. Ali misliš, da mi ni neprijetno, ko sam pomislim na to, da nisem tak, kot bi moral biti, ali bi vsaj mogel biti. Premisli dobro in se vživi v položaj, pa boš drugačnega mnenja.«

»Saj ne greš za vedno; povrneš se in spet boš naš.«

»Da, ali šele čez dve leti, to si pozabil pripomniti. In ves ta dolgi čas brez dela, brez društva, tako rekoč brez življenja.«

»No, tako strašno pa spet ni. Če na morju ni življenja, ali je potem sploh kje? Še kako veselo življenje boš živel, tako, da ti bo kar žal ločiti se od njega. Našel boš tam brate Orle od drugih odsekov, tudi mi doma se Te bomo pridno spominjali, pa boš kar lahko dočakal vrnitve. Le nikar tako temno ne glej predse; vse bo lepše prešlo, nego si misliš!«

»Bomo videli! In to prav kmalu, Franjo! Lahko noč!«

»Lahko noč!«

Tisti večer dolgo nisem zaspal.

Bila je lepa mesečna noč v pozni zimi. Zrl sem skozi okno in mislil o tem, kar sva govorila z Vinkom. Že samo to, da sva se tako hitro razšla, mi je dalo misliti, kajti to ni bila nikoli navada med nama. Le izreden slučaj je bil, da nisva stala dolgo v noč na cesti in sanjavo študirala bodočnost naše organizacije; ali pa se pogovarjala in obujala spomine v leta nazaj. Morala je biti že pozna ura, da sva se zadovoljila smo s pogovorom med potjo, ali pa je bilo vreme krivo, da sva krenila takoj spat.

Nocoj pa tako lepa noč, ura šele deset, pa nisva našla ničesar, kar bi naju obdržalo v pogovoru. In že mi je bilo žal, da sem pričel govoriti o tistem,

kar ga je najbolj bolelo. Kajti le to je moralo biti vzrok. Tega sem se dobro zavedal.

Iz bližnje krčme se je razlegalo zategnjeno petje pijanih glasov. Skoraj se je pojavilo tudi na cesti. Mrzilo mi je tistikrat tembolj. Petju je sledil vrisk. Kakor v zasmeh...

Tisti čas pa je Vinko z bolestjo v srcu štel dneve, ki ga še ločijo od odhoda. Kako je on sprejel ta hripavi glas, ki naj bi bil vrisk, — to mi je tisti hip stopilo v glavo.

Da, jasna je ta bol, ali tako težko jo je doumeti onemu, ki je ni občutil. Tiste besede so mi postajale jasnejše in nisem se več čudil. (Dalje.)

Zapovedi za društveno življenje,

po katerih se ravnaj, da postane mrtvo.

1. Ne obiskuj društvenih sestankov!
2. Če pa prideš, pridi prepozno!
3. Kadar skliče odbor kako zborovanje, ne pozabi povedati, da je delo odbora napačno!
4. Za odborovne sklepe se ne zmeni!
5. Nikdar ne vzemi kake funkcije v društvu; kajti lažje je kritikovati nego delati!
6. Vendar pa bodi užaljen, če ti ne bodo hoteli zavoljo tega ponuditi kake funkcije!
7. Če te vpraša predsednik za tvoje mnenje, izjavi, da nimaš ničesar pripomniti! Pozneje pa razlagaj vsem, kako bi se morala ta ali ona stvar napraviti!
8. Stori le, kar je neizogibno potrebno; če pa vidiš druge, da se z vnemo žrtvujejo za društvo, jim povej, da delajo to iz sebičnosti!
9. Članarino plačaj kolikor mogoče pozno ali pa sploh ne!
10. Ne brigaj se za pridobitev novih članov. To stvar raje prepusti drugim!

Otokar Janez:

Kako smo potovali v Ameriko.

(Dalje.)

Sprevodnik je prižgal luči v vozovih. Čeprav je bila ura komaj dve popoldne, oziroma štirinajst. Vedeli smo: zdaj zdaj pride oni dolgi predor skozi Nizke Ture, ki nas ima v nekaj minutah prestaviti na drugo stran nebotičnih plank, raztezajočih se že prav pred nami. Ta okolnost nas je napolnila, da smo pustili svojo zabavo v vozu in smo začeli pridno gledati skozi okno.

Svet je bil prav čeden, čisto gorski seveda. Globoka, ozka globel se je vlekla pod železniško progo in deroč planinski potok se je penil po njej. Po bregovih na levo in desno so se vzpenjale vitke smreke, zadaj za njimi so pa rasli mogočni alpski velikani z belimi glavami pod sinje nebo. Žal mi je bilo, da se nisem prej domislil lepe pokrajine in jo bolj natanko opazoval. Sedaj je bilo pa prepozno, zakaj vlak je že zapiskal in naznanil, da ima vsak trenutek izginiti v trebuhu silnega alpskega škrata.

Še en pogled na »planke« — hotel sem si njihovo sliko zapomniti, da bi jo primerjal z ono na drugi strani — in že nas je objela podzemeljska tema...

Včasih sem bral, da vožnja skozi gorske predore navdihuje ljudem različne resnobne in globoke misli. Neko posebno občutje da jih prevzema, ko se zavedajo, da je nad njimi gora, okoli in okoli gora, njihova pot, po kateri brze z dirajočim hlaponom,

pa podobna mišjemu rovu pod zemljo. Jaz seveda ne morem soditi o občutju in mislih neznanih mi ljudi, zase pa vem, da mi vožnja skozi predore nič ne izpreminja občutja in mišljenja. Tako sem tudi to pot globoko pod alpskimi vrhovi nemoteno tkal in pletel svoje misli dalje, kakor je ravno nanescila priložnost in psihološka »associatio«, po kateri bolj ali manj gibčno slede misli druga iz druge. Posebno sem se pomudil pri svoji originalni primeri, da so Nizke Ture planke med Koroško in Solnograško. Žal mi je bilo, da mi ni ta primera že v predoru v Podrožici prišla na misel. Kako lahko bi bil iznenadil svoje častito družbo s popolnoma originalnimi priložnostnimi verzji, n. pr.:

Pozdravljeni mi, bratje, v trebuhu Karavank,
med Kranjsko in Koroško nesrečonosnih plank...

Toda spričo Nizkih Tur ali Alp sploh se niso dale »planke« prav za nobeno pametno rimo porabiti. Zato sem lepo molčal in razen mene samega ni nihče vedel, da me je objela muza in da moja duša — pesnikuje. Če bi bil svoje dušno stanje razodel družbi, bi brat Nardžič prav gotovo pripomnil, da me — iz takih verzov sklepati — Muza ni prav nič objela, k večjemu da stoji pol kilometra kje proč od mene in se mi samo od daleč — muza.

Ko je zopet — kot bi ustrelil — napočil dan, sem se zastoj oziral na vse strani, da bi videl, kakšna okolica nas obdaja. Na obeh straneh je bila visoka stena, ki je zapirala pogled na obe strani. Ko se je okolica odprla, smo bili že v slavnem mestu, letovišču Bag Gastein.

Ima res krasno gorsko lego. V ozadju nebotični alpski vrhovi, ki zapirajo proti jugu pot očem in nogam. V vročih poletnih mesecih mora biti v tem gorskem kotu kos izgubljenega raja, ali zime so najbrž pošteno ledene. Mnogo krasnih hotelov in izprehajališč, ki že od zunaj naznanjajo vsakovrstno notranje razkošje, priča, da se bogataši in lahkoživeci sveta radi odzivajo vabilu tega kraja na poletni oddih in zapravljanje časa — seveda tudi denarja. —

Dolina od Bad Gasteina navzdol pada zelo hitro in naš vlak je brzel kakor za stavo. Prizori ob oknu so se menjavali kot v panorami. Dolina je skozi jako lepa, deloma posejana s pristnimi planinskimi mesti in vasm.

Naša družba je neprestano gledala skozi okno. Razgovor pa ni več tekel tako gladko — poznalo se je, da nas je vožnja že nekoliko utrudila. Tiho je grebel vsak v svoje misli, gospod trgovec iz Ljubljane je pa z lahko vestjo zaspal spanje pravičnega. Včasih se je prebudil in vprašujoče pogledal na nas, kot bi hotel reči: »Kaj zijate venomer tja ven? Toda mož ni pomislil, da se mi prvič vozimo po teh krajih, dočim se jih je on na svojih trgovskih potih lahko že zdavnaj do sitega nagledal.

Se je mož mirno smrčal, ko smo mi s pomočjo ure in voznega reda dognali, da moramo biti že prav blizu Salzburga. Pravili so nam bili, da se mogočni grad visoko na griču že od daleč vidi. Res smo ga kmalu zagledali, sonce je pa prav takrat izginilo za gorami.

V velikem loku okrog mesta nas je vlak pripeljal na postajo. Mračilo se je že in polni mesec je dobival več in več veljave in pravice. Mesto je bilo že vse v lučih, ko smo obstali na kolodvoru.

Časa nismo imeli dosti, ker je bilo do odhoda v München le pičlo uro. Toliko smo pa videli, da ima Salzburg prekrasno lego. Škoda, da si nismo mogli mesta samega ogledati.

Brez posebnih dogodkov in domislekov je potekla ura in v trdi noči smo preskočili državno mejo med Avstrijo in Nemčijo in smo z veliko naglico merili pot naravnost proti Münchenu. Pravijo, da ni nič posebnega tista pot, ker vodi po visoki planoti, ki nima pokazati izrednih zanimivosti. Nam je bilo torej popolnoma prav, da se je naredila noč. Bili smo že zelo trudni in smo si mislili: dve, tri ure zatremljemo, pa bo pred nami München.

Pa je prišla smola. Gospod trgovec se je bil popoldne naspal in v Salzburgu pri pivu do dobrega osvežil, pa nas ni pustil spati. Kakor da mu je žal, da se bliža ura ločitve, je hotel izrabiti te zadnje ure v naši družbi za živahen razgovor. Mi smo se ga z vso mogočo vpljudnostjo otesali, toda vse ni nič pomagalo. Z dremanjem in spanjem ni bilo nič.

Okoli devetih so začele švigati lučke razsvetljenih oken mimo nas; vedeli smo, da je München tu.

Vlak se je ustavil na ogromni postaji. Kaj takega seveda prišleci iz Slovenije nismo bili vajeni in smo nekoliko boječe gledali okoli sebe. Z vso previdnostjo smo se drenjali z gnečo drugih potnikov proti izhodu, ki je bil tam daleč nekje zadaj. Med potjo nas je posebno motilo to, da smo se morali poslavljati od ljubljanskega trgovca, ki je imel od tu dalje čisto drugo pot.

Meni, kot najmlajšemu v naši družbi, je pripadla naloga, da oskrbim poleg samemu sebi tudi našemu kovčegu srečno izkrcanje. Razni postrešči so se sicer kar

drenjali okoli nas, toda najbolj na varnem se mi je zdel kovčeg, če ga sam krepko držim v rokah. Toda prav pošteno so me že bolele kite na rokah in na ramenih, preden sem ga privlekel blizu do izhoda. V tem sem pa zagledal blizu sebe rešitelja in konec je bilo skrbi, kako se bom počutil v tujem mestu v temni noči. Tam za ograjo je stal visoko vzpet dolgi in veliki doktor iz Tolmina, moj znanec, ki študira visoko šolo lepih umetnosti v Münchenu. Tudi en monakovski pater je čakal in bistro opazoval, kje bi se utegnil prikazati patru podoben potnik.

Bilo je namreč tako: Naš pater si je naprej oskrbel prenočišče v tamkajšnjem samostanu in z njim sta šla tudi br. Nardžič in stari fant, jaz sem pa bil sprejet pod gostoljubno streho doktorja iz Tolmina. (Dalje.)

To in ono

Telovadba in sport.

Akademija J. O. Z. v Unionu dne 7. marca t. l. Rekli so, da morda še nobeno leto ni videla Ljubljana tako krasno uspele akademije, kakor je bila letos. Ob nabito polni dvorani je občinstvo spremljalo točko za točko z napeto pozornostjo in z velikim razumevanjem. Odlični zastopniki in predstavniki oblasti so prihiteli na prireditev in s tem pokazali, da razumejo delo naše najmočnejše in najlepše kult. organizacije. Govor novega predsednika br. dr. Natlačena je žel živahnega odobravanja. Z globokim navdušenjem je bila sprejeta tudi zborna deklaracija Pregljeve nove himne »Jakobovi vitezi angelu — borcu Gospodovemu« (himna je bila objavljena v »Slovenecu dne 7. marca), dasi je način prednašanja estetično motil. — Telovadne točke so hotele pokazati stopnjo sedanjega dela v telovadnici in višino izvršenih priprav za tekme v Rimu. Članske proste vaje za l. 1926. so sestavljene iz učinkovitih gibov in so bile gladko, deloma vzorno prednašane. Vaje članic pa so premehe. Sigurnost in eleganca vaj na konju je vžgala občinstvo in vzbudila v njem občudovanje. Vaje lahkotletične sestave z novimi motivi so manj ugažale, dasi so bile izvedene elegantno. Za oko — manj za okus — so bile posebnost sporeda vaje s ščiti, temperamentno izpeljane. Poljubne vaje na orodju (7 telovadcev) so dokazale, da je tovrstna telovadba silno napredovala in da do izleta v Rim doseže še večjo višino. Finost in občutje so pokazale drugo stran orlovske telovadne kulture zastopajoče ritmične vaje članic (»Slovanska uspavanka«, »Za materjoc«). Zdelo se je, da ne spadajo v okvir programa, dasi so po sestavi in izvajanju z ozirom na modernost in lepoto zavzemale prvo mesto, le da je petje pri drugi vaji motilo, ker v resnici ni bilo dobro. Stevilna skupina na bradlji in konju, ki so jo izvajali telovadci ob sviranju orlovske himne, je nepričakovano uspeli večer zaključila. — Akademija je dosegla svoj namen. Bila je veličastna manifestacija za orlovske ideje. — Joža.

Mladinska akademija ljubljanskega orlovskega okrožja. Središče naše organizacije je

letos na Jožefovo poslalo svoje najboljše moči, da nam pokaže sadove prijetnih in neprijetnih zimskih telovadnih ur. Nastopali so v tako pestrem sporedu, da se je takorekoč vsa prireditev spremenila v plemenito tekmo posameznih odsekov, posameznih skupin, da — posameznikov samih. Kar tiče posameznih točk, moram podčrtati, da tolike ročnosti pri naših malih nisem pričakoval. (Prizor je prizoru podajal roko, brez mučnih presledkov.) — Odločnost in sigurnost deklamatorjev je tvorila lepo vez z ostalimi telovadnimi točkami. »Jure spod gore«, govor mladca in še par drugih so splošno ugažali. Naravnost izvrsten je bil prizorček: Prizor in sprava dveh ljubosumnih »mamič« (punčke). — Telovadne točke: »Jaz pa pojdem na Gorenjsko« (Orličice Trnovo), vaje s šerpami, »Plavaj, plavaj barčica« (Orličice Smartno pri Litiji), so bile v lepem skladu z naravno scenerijo odra. Pri teh zadnjih smo čutili, da so deželanke. Preprosto, a ne nesigurno so izvajale, kar se je zloilo v prijetno celoto. Zaželel sem si, da bi vse to življenje, vso to mladost, ki je igrala, pela in vadila pred nami, obdana le od naslikane narave, da bi vse to prenesli iz zaprašenih telovadnic v loge in travnike, v luč in zdravje, da se tam izkriči in izpoje, da tam kolikor je pač mogoče prireje podobne prizore. — Dobro so rešile svojo vlogo trnovske »ta male« »Jaz pa pojdem na Gorenjsko«. Nič ni motilo, da so tu pa tam zgrešile skladnost s pesmijo, to je še podčrtalo misel, da vse to ni naučeno, ampak, da se igrajo v prosti naravi. Vaje z vetrnicami so se mi zdele za mladenke preotroške. Tudi sestava mi ne ugaža, zdi se mi, da je avtor teh imel pred očmi le vrteče se vetrnice. Čemu tolikega mahanja rok. Pri vajah gojenk in mladenk so me jako motile v neprijetni višini doneča povelja. Še bolj, da ta tle nanje izza kulis. Vaditeljica je mati, je duša njej izročeni, naj bo torej v njih sredi ali vsaj v neposredni bližini. Sicer se pa povelja dajo nadomestiti z znamenjem rok. Zakaj bi gojenke ne pripele na oder, mesto prikorakale, kar ni v skladu z njih otroško dušo. Od naraščajcev, ki sanjajo le o vojaških nastopih, že moramo to zahtevati. Sentjakobčani

(naraščaj) so vadili brezhibno! Kar videlo se je, kako vsak gib hrepeni po razmahu, po udejstvovanju. Elementaren je bil nastop mladcev z žrdjo! Gledati skupino teh je bil pač užitek. Viteške vaje so vedno bolj učinkovite! Žal, da je to še vedno patent Vičanov. Upam, da nastopi s temi vajami vsaj 100 mladcev pri prvem nastopu na Stadionu. Morda bi bilo lepše, če bi jim še čelade nataknil. Skok preko konja ni ugajal. Boljše bi bilo, če bi bili skakali preko vrvice. Obroč je izbrano orodje za mladce. Vadili so v splošno zadovoljnost. — Kaj naj rečem o orodni telovadbi? V principu mi ni ugajala. Ne zdi se mi prav, da na tem orodju javno nastopi vrsta mladcev z vajami, katerim 90% članstva J. O. Z. ni kos. Bi ne bilo napačno, da o tem spregovorijo »Mladost« jasno besedo. (Se bo zgodilo! Da, to je stara napaka teh akademij! Op. ur.) Obleka mladcev se bliža prijetni zunanosti. Sledimo skautom! — Z radostjo v srcu in pomnoženo ljubeznijo do naših malih smo se razšli. Težko mi je, a moram omeniti, da je bila udeležba daleko premajhna. Vzroka ne vem. — Tone.

Raznoterosti.

Priobčuje dr. Vinko Šarabon.

Šahovska tekma v Moskvi. V Moskvi se je vršila v drugi polovici novembra in v prvi polovici decembra velika šahovska tekma ali, kakor pravimo, turnir. Razen nekaterih drugih so se ga udeležili vsi največji šahovski mojstri. Zmagal je Rus Bogoljubov, drugi je bil nekdanji svetovni mojster Lasker, tretji sedanji svetovni mojster Capablanca itd. Najbolj so se čudili komaj dvajsetletnemu Mehikancu Torre, ki je že čisto v prvih vrstah.

Največji in najdaljši predor. Najdaljši predor na svetu je še zmeraj Simplonski s skoraj 20 km dolžine. Največji premer bo pa imel predor pod reko Mersey med angleškima mestoma Liverpool in Birkenhead. Dolg bo 3300 m, v njem bodo kanal, železnica, avtomobilne ceste in ceste za pešce.

Vrednost človeka. Človek, ki je dosegel lepo starost 70 let, je popravil tekmo življenja več kot osem polnih vagonov pod streho. Izračunaj, pa boš videl, da je res; na dan pojemo namreč povprečno 3 kg in 200 g. — Vrednost naša pa ni bogve kakšna. Angleški zdravnik dr. Maye je izračunal, kaj vse ima normalni človek v sebi: masti ima za sedem koščkov mila, železa za srednjevelik žebelj, sladkorja za namizni gostilniški solnik, apna za majhen golobnjak, fosfora za 2000 vžgalic, za nožev konico magnezije, kalija za en strel iz topa, kakor se igrajo otroci z njim, žvepla pa toliko, da enkrat očistimo psa nadležnih bolh. Sedaj torej veš, koliko si vreden, in glej, da se ne boš prevzel.

Naša koža ima nad dva milijona potnih žlez; njih namen je razkuževanje telesa in čiščenje ledvic. Nekoč so v Rimu pobarvali

dečka z zlato peno, žleze so bile zaprte, in je deček čez par ur v velikih bolečinah umrl, čeprav je bil sicer popolnoma zdrav.

Harfa je bila znana v Egiptu že tisočletja pred Kristusovim rojstvom; večkrat so jo okrasili z zlahtnimi kovinami in z dragimi kamni. V razvalinah Teb so našli harfo s 13 strunami, igral jo je čepeč mladenič.

Karpi prenesejo mraz do 20 stopenj brez vsake škode. Zamrznjeni v ledu ostanejo živi ob enem ali dveh utripljajih srca na minuto. Ko se začne led tajati, so kmalu spet tako živahni kot so bili prej.

Nove knjige.

Poroča urednik.

Josip Grdina: Štiri leta v ruskem ujetništvu. V dodatku: Pregled zgodovine ruskega naroda. Založil pisatelj. Ljubljana 1925. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vez. 100 Din, broš. 80 Din. — Človek se zavzame nad impozantno knjigo velikega formata, ki obsega kar 611 strani, in se vprašuje, kako je mogoče v teh dragih časih kaj takega izdati. No, ime pisateljevo spominja na Ameriko in dolarje, zato si človek zadevo lažje razloži. Knjiga je denarja vredna. Ne le vsi številni naši fantje in moške, ki so leta in leta bivali v Rusiji kot vojni ujetniki, kakor naš pisatelj, temveč tudi vsi drugi bodo knjigo z velikim zanimanjem brali in je ne bodo odložili prej, dokler ne pridejo na 611. stran. Pisana je od prve do zadnje besede zanimivo, napeto, živo, resnično. Knjiga obsega gorje in grozo, pomanjkanje in zimo, solnce in ljubezen, smeh in kratkočasje, pouk in zanimive opise tujih krajev, rek in ljudi in njih običajev. — Zgodovinski dodatek nudi bogat vir za predavanja po družtvih in za posameznika, ki se hoče poučiti o ruski zgodovini. — Podobne knjige Slovenci še nismo imeli, zato jo toplo priporočamo posameznikom, ki jo zmorejo kupiti in zlasti društvom, ki naj si jo nabavijo in jo dajo na razpolago svojim članom. Zelo bodo hvaležni.

Urednikov radio.

I. C. Št. V. — Kaj takega se mi pa še ni primerilo in se menda zlepa kakemu uredniku ne zgodi! Ti se torej čutiš naravnost užaljenega (!), ker sem Ti popravil — Ti praviš potvoril! — Tvoj dopis, da ni več tak, kakor si ga poslal, da ni več, kakor praviš, originalen. O ti moj ljubi Bog! Tak to se zahteva sedaj od urednikov, da bi objavljali v listih dopise in sestavke kar brez vsakega pregleda in brez vsake poprave! Zakaj pa ima potem vsak list urednika, če ne zato, da čuje in je odgovoren za to, da so stvari, ki izidejo tiskane, vsaj v slovničnem ali jezikovnem oziru po možnosti neoporečne! To — in nič drugega — sem storil tudi jaz pri

Tvojem dopisu: popravil sem slovnične napake, poiskal sem na nekaterih mestih logičnih zvez in črtal nekaj nepotrebne šare. Ali naj bi tega ne smel? Ali se ne bi kruto smešil pred številnimi bralci in vso javnostjo, če bi objavljaj n. pr. dopise, katerih eden — naj mi dotični dopisnik oprostí, nerad to povem — poroča, da je neka srenja dobila »pri štefletnem (!) teku prihodnji (!) darilo« in nek odsek »prihodnji prapor« — in ne bi teh grozovitih napak popravil? Ali da ne? Če to ni jasno, je potem vse moje delo odveč in naj se ta list kar sam skupaj spravlja, kakor se more in zna. Da Tebi to ni jasno, vem zato, ker mi očitaš, da sem Ti s popravilo dopisa ubil (!) veselje za pisanje in da sem jaz vzrok, če se ne boš več k pisanju pripravil. Izraz Tvoje nezadovoljnosti je izraz nehvaležne duše. In še več bi Ti lahko rekel, če bi bil hudoben, zlasti glede sadov tistega, o čemer si poročal in o katerih ni v dopisu niti duha ne sluha. Pa pustimo to! Povem le še to — in odkrito navzgor in navzdol ter vsem! —, da mi je ljubše, če se taki ljudje pri meni nikdar ne glase! Opravi sem z njimi že vnaprej!

P. Mrzlo polje. — Na Tvoje vprašanje glede novih risb letošnje »Mladosti« Te opozorim na opombo v »Slovincu«, ki je v januarju o listu poročal tako: »V novi obleki, ki ji jo je dala umetnica gospa Helena Vurnikova, je posebno očitna. Poganjajoča bršljanova mladika, polna mladostnega življenja, tolmači listovo ime, glava prve strani pa nam v živahni skupini treh fantov, zatopljenih v iskren pogovor, prikazuje listov namen in pomen: vzgajati in izobraževati fanta — zlasti slovenskega Orla.« — S tem sem Ti na Tvoje vprašanje že odgovoril. — Glede prispevkov Vašega odseka za Stadion bo »Mladost« rada prinesla popravek, če se zadeva razjasni. Prosim, uredi zadevo in sporoči!

F. K. P. — Ti prosiš za oceno svoje pesmi »Razmišljanje«. Na kratko Ti povem dvoje: da bi se misel, ki si jo vkoval v verze, lepše povedala v prozi in da manjka pesmi skoro vsega, da bi bila v resnici pesem. Same rime še ne naredo pesmi. Vendar naj Te te besede ne ustrašijo. Deklamiraj pesem za kak orlovski praznik v odseku. Morda bo ugajala.

M. S. (?) — Tudi Tebi povem, kakor sem že nekaterim: Če se mi posreči popraviti Tvoj spis »Poletno veselje« tako, da bo goden za tisk, ga objavim. O stvari, ki jo obdelavaš, bi se bilo moralo že večkrat izpregovoriti, zato je prav, da si poslal. Dobro pa ni in bo treba popraviti spis tako, da bo ostalo v njem komaj kaj Tvojih besed. Ali si zadovoljen s tem? Zdi se mi, da si tudi Ti tam doma, kakor zgornji dopisnik. Če bi imel biti tudi Ti hud in užaljen, potem sporoči. Tedaj bi Ti namreč ne mogel pomagati!

Tolmačev nabiralnik.

Operirati: delati;
avdijsenca: zaslišanje;
higiena: nauk o zdravstvu;
estetika: nauk o lepoti;
fizičen: priroden, telesen;
avtoriteta: veljava, oblast;
element: prvina;
tarok: kartanje z 78 (ponavadi s 54) kartami (igralnimi listi);
renonsa: manjkanje gotove barve pri igranju kart;
pozitivno: določno, trdilno;
negativno: nikalno;
kombinacija: sklepanje, sestava;
terciarna doba: ena izmed glavnih dob pri nastajanju zemlje;
diferenciran: razporejen, razporejen;
grand: španski plemič, velikaš;
tunika: starorimsko oblačilo, podobno dolgi srcaji;
afera: slučaj, dogodek;
polarni premer: premer preko tečajev;
kompakten: tesno združen;
praktičen: porabljen, koristen;
akrobat: plesalec na vrvi;
servirati: podati, ponuditi, postreči;
mobilizirati: premikati, poklicati k vojakom;
geografija: zemljepis, zemljepisje;
institucija: ustanova, naprava;
instrument: orodje;
sistematičen: v gotovem redu, urejen, po načrtu;
ritmično: enakomerno; po taktu, ubrano;
efekt: učinek, uspeh.

— Iz kroja v kraj —

Gorje pri Bledu.

V pret. letu je odsek toliko napredoval, da si je pri spl. tekmah pridobil 2. častno darilo. To naj nam bo za vzpodbudo, da se bomo redno udeleževali fantovskih večerov, na katerih obravnavamo stvarino za letošnje prosv. tekme. Pa ne samo upanje na boljši uspeh pri tekmah naj nas navdušuje, tem-

več tudi to, da so fantovski večeri naša nadaljevalna šola, pri kateri ima koristi največ vsak posameznik, če redno hodi na sestanke. Dne 23. avgusta 1925 je ob priliki prireditve tukajšnjega društva odsek prvič sam s svojimi močmi pokazal, da napreduje tudi tehnično. — 1., 2. in 3. januarja smo imeli duhovne vaje za fante, katerih

smo se tudi Orli polnoštevilno udeleževali. 6. januarja pa smo priredili skupaj s krožkom akademijo, ki je dobro izpadla. — Novi Dom smo v notranjosti dovršili tako, da so porabni tudi vsi stranski prostori. Člani sodelujejo tudi pri dramatičnem odseku, ki je priredil v tej sezoni že več iger. — Bog živi!

Belokranjsko orlovsko okrožje.

Okrožje šteje šest odsekov in dve srenji. Imeli smo 18 sej in 5 okrožnih svetov, na katerih so srenjski in ekspoziturni zastopniki podajali pismena poročila. OP in OE je pregledala okrožno poslovno, organizatorično in tehnično delovanje. Inventar smo v poslovnem letu pomnožili za devet kosov, vseh skupaj je danes 27. Priredili smo tajniški tečaj, a udeležba je bila slaba. Tehničnega tečaja v Semiču so se vsi, razen Adlešiči, udeležili. Okrožne lekme so prinesle precej uspeha, vendar so nekateri odseki nazadovali, drugi pa napredovali. Dva odseka (Črnomelj in Vinica) sta prejela I. častno diplomu. Okrožje je revidiralo semiško srenjo dvakrat, viniško enkrat, revidirali smo tudi odseke. Okrožna prireditve v Črnomlju ni prav dobro uspela, vzrok: premalo izvežbanja telovadcev in pomanjkljiva udeležba od strani članstva samega. Kakršen red po odsekih in njenih odborih doma, tak je potem javen nastop: dober ali slab. Javen nastop je vselej verna slika celoletnega notranjega življenja v posameznih odsekih. Okrožni odbor se je trudil dvigniti poslovanje in delovanje po srenjah in odsekih, v koliko je to dosegel, ne vemo. Imeli smo stalno stik z odseki, srenjami in ekspozituro, okrožni vložni zapisnik izkazuje 277 došlih in odpisanih dopisov. — Srenjski odbori niso vršili tiste naloge, katere je OP predpisovala. Sicer so odsekovne statistike podpisovali, ali intenzivnega dela se niso poprijeli. To pa deloma vsled pomanjkajoče požrtvovalne moči in pa vsled tega, ker so mislili, da ni potreba, ker okrožje deluje. Njihova statistika tako govori: okrožnih svetov so se redko udeležili, deloma je kriva tudi velika daljavo, kajpada, saj Viničani morajo prehoditi 18 km, preden dospejo v Črnomelj. Semiška srenja je imela 9 odborovnih sej in 4 svete; viniška pa 2 seji in 2 sosveta. Srenjskih prireditev ni bilo. Delali smo na to, da bi se vršili srenjski naraščajski izleti, pa nismo uspeli. — Po vseh odsekih se vrše seje in fantovski sestanki, čeprav po nekaterih odsekih bolj poredkoma. Imeli smo vsega skupaj 69 sej in 97 sestankov, povprečno na odsek pride 11 sej in 16 sestankov. Predavanj je bilo 60. Rednih članov 68, starešin 20, pri vojaki je 15 članov. Majhno je to število, odločno majhno, pa, da bi vsaj ti bili vsi kremeniti in dosledni Orli! Podpornih članov je 57, ustanovnih 12, častnih 3. Telovadcev je 43, v pol leta je padlo število za deset! Bilo je 136 telovadnih dni, s povprečnim obiskom 8. Telovadne akademije

so priredili Črnomelj, Semič in Vinica z dobrim uspehom; uspele so, ker so bile dobro pripravljene. Zeleti je to, da na akademijah nastopajo samo domači člani! Po Poslovniku morajo odseki imeti štirikrat na leto občni zbor. Vrše pa se ne povsod. Ali jih odbori ne skličejo ali pa sklicani niso sklepni. Tu so prizadeti zlasti marčni in junijski občni zbori. Metlika je priredila odsekovno prireditev, ob tej priliki je blagoslovila prapor, domače delo! Orlovske prapore imajo tudi Vinica in Črnomelj, povsod domače delo! Izletov je bilo sedem. Kroniko piše Semič, naj drugi tudi začno! Čebelice bolj spe kot delajo. Fantje so le 38 krat vložili, in to večina samo Črnomaljši (34 krat). Orlovska organizacija goji tudi abstinenco, a je v Belokrajini skoro ne poznamo. Polovico deležev za Stadion so plačali vsi odseki. Odsekovni tajniki so prejšnje leto bolj redno pošiljali mesečne statistike in blagajniki članarino kot letos. Lansko leto smo bili na prvem mestu v OP — 100% — v pošiljanju statistik, letos pa na — tretjem! Orlovske praznike nekateri odseki lepo praznujejo, drugi jih pa zanemarjajo in se skrivajo. Ali je to orlovsko, če se sramuje iti k sv. zakramentom? Gotovo ne! Priredili so odseki sedem dramatskih predstav. Naraščaj pri nas še nima razmaha. Je le 23 višjega in 86 nižjega. Črnomaljški in viniški je imel pežizlet. Naraščajskih tekem letos ni bilo. — Bog živi! — Okrožni tajnik.

Homec.

V lepi kamniški ravnini se dviga ljubki homški hribeček z lepo cerkvijo in društvenim domom, v katerem ima naš Orel svoje gnezdo. V »Mladosti« se ni bilo kaj slišati o našem odseku, zato podajam danes skromno poročilo. — Dne 21. februarja smo priredili 2. telovadno akademijo. V začetku je moški zbor pod vodstvom g. organizatorja Pavla Jermana zapel dve pesmi: Dvignite orli in Slovenec sem. Poleg prostih vaj smo člani izvedli tudi vaje s sabljami, vadiateljske in skupinske vaje. Akademijo so zaključili člani s simbolično vajo: Lepa naša domovina, ki jo je spremljal tamburaški zbor in petje občinstva. Nastopilo je 15 članov in 14 naraščajnikov. — Sedaj vidimo, da je vsakoletna telovadna prireditev za vsak odsek velikega pomena, ker ravno s tem se more pokazati naše delo in tako vzbuditi v javnosti zanimanje za orlovstvo. — Lansko leto smo pri splošni tekmi dosegli prvo častno diplomu. »Mladosti« prejemamo 21 in »Orlič« 20 izvodov. Lansko leto je bilo od našega odseka 5 bratov pri vojaki. Sedaj so štirje že odslužili in se vrnili vsi nazaj k odseku. — Tudi pri zbiralni akciji za Stadion nismo zadnji. Na nabiralne pole smo zbrali lepo vsoto darov. Tudi za deleže smo že nekaj odrinili. Sedaj pa razpečavamo srečke. K temu delu nas priganja želja, da bi bil Stadion, častna naloga orlovstva, kmalu dograjen. — Bog živi! — Mirko.

Za šalo in zares

Za smeh.

Premetena žival. Gost: »Pardon, gostilničar, kaj je to! Mačka mi hoče na krožnik.« — Gostilničar: »Saj res; opazila je prebrisanka, da jeste z njenega krožnika.«

Naivno. Deček: »Oče, ali znaš mežè pisati?« — Oče: »Dal.« — Deček: »Potem zamiži in podpiši moj šolski zvezek.«

Uganke naših Orlov.

Urednik: Peter Bulkoč-Domen
Zgonik, p. Prosek (Italija).

1. Spremenitev.

(Boris Rihteršič, Celje.)

Griva, koča, pero, soba, Java, voda, priča, trud, ples, molj.

Spremeni v vsaki besedi po dve črki, ki ti dado, združene v stavek, znan pregovor.

2. Številnica.

(Miroljub, Kočevje.)

6	9	10	5	1	2	11	5	6
4	2	12	2	4	8	13	8	6
14	9	3	2	11	15	7	5	10
10	6	5	4	5	6	2	7	5
16	9	17	12	5	15	2	18	5

Besede v vodoravnih vrstah značijo: 1. rokodelca, 2. mero, 3. prazniški kruh, 4. obrt, 5. pisanje.

Črke namesto debelo tiskanih števil po vedo ime vasi v ljubljanski okolici.

3. Posetnica.

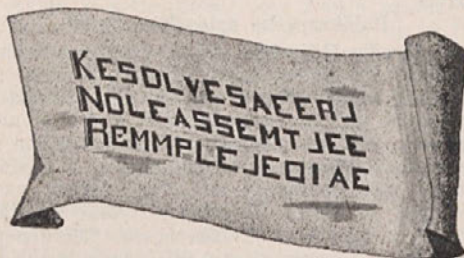
(Boris Rihteršič, Celje.)

Polde Kanja
Vitanje

Mož je bil nekaj pri mornarici. Kaj?

4. Skrivalica »Pergament«.

(Boris Rihteršič, Celje.)

Rešitev ugank je poslati v zaprtem pismu do 5. majnika na uredništvo »Mladosti«, Ljubljana, Ljudski dom. Dva izžrebana rešilca vseh ugank dobita po dve srečki loterije Orlovskega stadiona.

Rešitev ugank v 3. številki:

1. Vrstilna uganke: V premislekih bodi podoben polžu, v dejanju ptici. — 2. Izmenjalnica: Ivan Cankar. — 3. Skrivalica »Zito«: Na vsaki zemlji ne raste pšenica. — 4. Mozaik: Pravi prijatelj, dober zdravnik.

Vse uganke so prav rešili: F. Modrinjak, Maribor; H. Camernik, Poljane; A. Jere, Javor; F. Bohanec, Maribor; B. Pušnjak, Maribor; J. Vrhunec, Selca; J. Kavka, Krtina; M. Kranjec, Ljubljana; S. Žerjav, Ljubljana; B. Hrovatin, Ljubljana; J. Kessler, Ljubljana; S. Mihelič, Maribor; J. Lasbaher, Stavenski vrh; I. Cuderman, Tupaliče; F. Horvat, Maribor; M. Starman, St. Vid; E. Čeferin, St. Vid; F. Brenk, St. Vid; J. Makoter, Cezanjevec; M. Demšar, Malenski vrh; orl. odsek Vinica; E. Štok, Ljubljana, M. Štok, Radovljica; E. Kmecl, Maribor; J. Šeligo, Preserje; L. Krmelj, Smolčno; A. Potočnik, Maribor; F. Uršič, Kočevje; K. Kos, Vojnik; F. Šinkovec, Črni vrh nad Idrijo; S. Kronabethvogel, Sv. Lenart; J. Kozjek, Dvor; M. Horvath, Žižki; A. Sever, St. Vid.

Izžreban je bil: Boris Hrovatin, Ljubljana.

Vsebinska 4. številka: Prosveti in omiki: J. Hafner: V Rim! — L. Turšič: Sejalec. — J. Klug: Junaštvo. — A. O.: Poštena igra! — Svecanov: Tistim, ki narobe govorijo. — F. Strah: Orlovsko slovo. — Zapovedi za društveno življenje. — Otakar J.: Kako smo potovali v Ameriko? — To in ono: Telovadba in sport. — Raznoterosti. — Nove knjige. — Urednikov radio. — Tolmačev nabiralnik. — Iz kraja v kraj. — Za šalo in zares. — Slika: Del ograjnega zidu Orlovskega stadiona v Ljubljani.

Urednik: Jože Jagodič.

Čične ilustracije in jasni klišeji

dajo reklami šele pravo lice!

Jugoslovanska tiskarna
Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6

Klišarna - Litografija - Kameno-
in offset-tisk - Rotacija - Stereo-
tipija - Knjigo- in umetniški tisk

Prodajalna K.T.D.

(prej Ničman)

Ljubljana (poleg Jugoslov. tiskarne)

Vse pisalne potrebščine, po-
dobe, molitveniki, svetlinje,
devocionalije itd.

Svoji k svojim!

Salda-konti, štrace,
blagajniške knjige,
= amerik. žurnale =
odjemalne knjižice

*itd. — nudi p. n. trgovinam po iz-
redno ugodnih cenah*

knjigoveznica K.T.D.
v Ljubljani, Kopit. 6/II.

Naša domača
Kolinska cikorija

je izborna in izdatna.

Zelo priporočamo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica
v Ljubljani, Dunajska c. 17

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe
kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse
premično blago, mobilje, zvonove in enako;
c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove proti razpoki in prelomu.
3. Sprejema v novoustanovljenem življenjs-
kem oddelku zavarovanje na doživetje
in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska
zavarovanja v vseh kombinacijah.

Skupno premagamo skupne težave!

L. Mikuš

Ljubljana
Mesni trg 15

priporoča svojo zalogo
**dežnikov in solnč-
nikov in
izprehodnih palic.**

Popravila točno in solidno.

TEODOR KORN

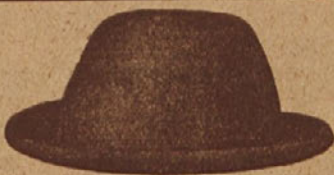
Ljubljana, Poljanska cesta 8

se priporoča cenjenemu občinstvu
za izvrševanje vsakovrstnih

**kleparskih in vodovodnih instalacij-
skih del ter za pokrivanje streh.**

Vsa stavbna in kleparska dela v priznano
solidni izvršitvi. Proračuni brezplačno in
poštne prosto. Popravila točno in po
najnižji ceni.

Podružnicav TRASTU, Via Miramare 65,
ki jo vodi poslovodja g. Franjo Jenko.

Klobuke, srajce,

kraute, dežne plašče, dežnike i. d. možno
blago kupite najceneje pri

'Amerikancu', Ljubljana, Stari trg 10.

Zahtevajte cenik!

Zahtevajte cenik!

Društvena nabavna zadruga v Ljubljani (Ljudski dom)

ima v zalogi:

vse potrebščine za kroj, telovadne obleke, telovadne čevlje,
poslovne tiskovine in knjige za odseke.

Tiskovine za Čebelico. — Zaloga knjig „Orlovske knjižnice“. — Zaloga vseh potrebščin
za šminkanje igralcev. — Sprejema vloge v Centralno Čebelico.

Kupujte pri lastnem podjetju!

Kupujte pri lastnem podjetju!

„Jugometalija“ r. z. z o. z.

splošna kovinska industrija izdeluje vsakovrsne bakrene
kotle kakor tudi vsakovrsne druge pločevinaste predmete.

Telefon 729

Ljubljana, Kolodvorska ul. 18

Telefon 729

Jugoslovanška knjigarna v Ljubljani

Jurčič Josip, Spisi. Uredil dr. Ivan Grafenauer. 10 zvezkov po Din 16.—, vezani
po Din 20.—.

Glaser, Zbirka slov. narodnih pesmi. Din 16.—, vezano Din 20.—.

Gregorčič, Poezije. I. zvezek. Din 16.—, vezano Din 20.—.

Miran Boris (Stritar), Strunam slovo. Din 6.—, vezano Din 10.—.

Burnett-Pribil, Mali lord. Roman. Din 20.—, vezano Din 30.—.

Štok, Slepi slavčki. Kratke povesti. Din 18.—.

Bevk, Rablji. Povedi. Din 20.—, vezano Din 30.—.

Bevk, Faraon. Povedi in slike. Din 28.—.

Cankar, Moje življenje. Din 16.—, vezano Din 20.—.

Erjavec Franc, Izbrani spisi. I. Din 16.—.

Kellermann-Valikonja, Tunnel. Socijalni roman. Din 24.—, vezano Din 30.—.

Meško, Dve sliki. Povedi. Din 20.—, vezano Din 36.—.

Pregelj, Joannes Plebanus. Povedi. Din 30.—.

Pregelj, Zgodbe zdravnika Muznika. Zgodovinska povest. Din 14.—.

Tagore, Povedi. Din 12.—.

Erjavec, Slovenci. Zemljepisni, zgodovinski, kulturni in gospodarski pregled.
Osnovi za predavanje. Din 40.—.

Dostojeva, Pravila za oliko. Din 30.—.

Ceniki so brezplačno na razpolago!

Jugoslovanška knjigarna v Ljubljani

Mladost glasilo Orlovske Podveze v Ljubljani, izhaja 17. v mesecu.
Urejuje Jože Jagodic, Ljubljana, Pred škofijo 4. — List
izdaja konzorcij „Mladosti“ v Ljubljani (Dr. Joža Basaj, Ljubljana, Dunajska c. 38). —
Tiska Jugoslovanška tiskarna v Ljubljani (K. Čeč). — Upravišтво je v Ljubljani, Ljudski
dom (pisarna Društvene nabavne zadruge). — Uredništvo je v Ljubljani, Ljudski dom
(Orl. Podveza). — Naroča se: Upravišтво „Mladosti“, Ljubljana, Ljudski dom. —
Naročnina: Za redne člane in starešine brezplačno, za vse druge Din 30.— letno;
posamezna številka Din 2.50. Za naročnike izven Jugoslavije po dogovoru.